137. MEKTUP

١٣٧ – ﴿ اَلْمَكْتُوبُ السَّابِعُ وَالثَّلاَثُونَ وَالْمِائَةُ : اِلَى الْحَاجِّ خِضْرِ الْاَفْغَانِىِّ فِى بَيَانِ عُلُوِّ شَأْنِ الصَّلاَةِ الْمَنُوطِ كَمَالُهَا بِالْوُصُولِ اِلَى نِهَايَةِ النِّهَايَةِ وَمَا يُنَاسِبُ ذَلِكَ ﴾

وَصَلَ الْمَكْتُوبُ الْمَرْغُوبُ وَاتَّضَحَ مَا فِيهِ اِعْلَمْ اَنَّ الْاِلْتِذَاذَ بِالْعِبَادَةِ وَارْتِفَاعَ الْكُلْفَةِ فِى اَدَائِهَا مِنْ أَجَلِّ نِعَمِ اللهِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى خُصُوصًا فِى اَدَاءِ الصَّلاَةِ فَاِنَّهُ لاَيَتَيَسَّرُ فِيهَا لِغَيْرِ الْمُنْتَهِى خُصُوصًا فِى اَدَاءِ الصَّلَوَاتِ الْفَرْضِيَّةِ فَاِنَّ الْاِبْتِدَاءَ لاَ الْتِذَاذَ فِيهِ اِلاَّ بِالنَّوَافِلِ وَأَمَّا فِى النِّهَايَةِ فَتَكُونُ تِلْكَ النِّسْبَةُ مَنُوطَةً بِالْفَرَائِضِ وَيُرَى فِيهَا الْاِشْتِغَالُ بِالنَّوَافِلِ تَعْطِيلاً وَالْاَمْرُ الْعَظِيمُ لِلْمُنْتَهِى هُوَ أَدَاءُ الْفَرَائِضِ فَقَطْ ﴿ع﴾: **وَهَذِى سَعَادَاتٌ تَكُونُ نَصِيبَ مَنْ** * وَيَنْبَغِى أَنْ يُعْلَمَ أَنَّ الْاِلْتِذَاذَ الَّذِى يَحْصُلُ حِينَ أَدَاءِ الصَّلاَةِ لاَحَظَّ لِلنَّفْسِ فِيهِ اَصْلاً بَلْ هِىَ عَيْنُ ذَلِكَ الْاِلْتِذَاذِ فِى الْبُكَاءِ وَالْحُزْنِ سُبْحَانَ اللهِ اَىُّ رُتْبَةٍ هَذَا ﴿ع﴾: **هَنِيئًا لاَرْبَابِ النَّعِيمِ نَعِيمُهَا** * وَالتَّكَلُّمُ بِمِثْلِ هَذَا الْكَلاَمِ وَسَمَاعُنَا اِيَّاهُ اَيْضًا غَنِيمَةٌ لِاَمْثَالِنَا الْمُهَوَّسِينَ ﴿ع﴾: **دَعُونَا نُسَلِّ بِالْاَمَانِى قُلُوبَنَا** وَاعْلَمْ اَيْضًا اِنَّ رُتْبَةَ الصَّلاَةِ مِثْلُ رُتْبَةِ الرُّؤْيَةِ فِى الْآخِرَةِ فَنِهَايَةُ الْقُرْبِ فِى الدُّنْيَا اِنَّمَا هِىَ فِى الصَّلاَةِ وَنِهَايَةُ الْقُرْبِ فِى الْآخِرَةِ فِى عَيْنِ الرُّؤْيَةِ وَاَيْضًا اَنَّ سَائِرَ الْعِبَادَاتِ وَسَائِلُ لِلصَّلاَةِ وَالصَّلاَةَ مِنَ الْمَقَاصِدِ وَالسَّلاَمُ وَالْاِكْرَامُ .

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Hacı Hızır Afgânî'ye[238] yazılmış olup kemâli sonun sonuna ulaşmaya bağlı olan namazın şânının yüceliğini ve benzer meseleleri içermektedir.

[238] Zubdetu'l-Makâmât'da bu zâtla ilgili bilgi şöyledir: "Hazret-i İmam (İmam-ı Rabbânî)'ın yüksek nazarlarına muhatap olanlardan olup, Hazret-i İmam'dan tarîkat talimi için

Değerli mektubunuz ulaştı ve içeriği açık olarak anlaşıldı.

Bilmek gerekir ki; ibâdetin zevkine varmak ve edası sırasındaki külfetten kurtulmak Allah Teâlâ'nın ihsan ettiği en değerli nimetlerdendir. Özellikle de namazın edası sırasında...

Yolun sonuna ulaşmayanlar için, özellikle farz namazların edasında bu tür bir lezzet almak kolay olmaz. Çünkü yolun başında yalnızca nafilelerden tad alınır. Sülûk yolunun sonunda ise bu tad alma nisbeti farzlara bağlı olur ve nafilelerle meşguliyet kesintiye uğrar. Müntehînin büyük işi yalnızca farzların edası olur.

"Bu büyük saadetler kime nasib olur acaba!" (Şiir),

Bilmek gerekir ki; namazın edası sırasında ulaşılan tadda nefsin kesinlikle bir payı olmaz. Hatta ağlama ve hüzün esnasında bile aynı tada varılır. Subhânallah, bu ne büyük bir rütbedir!

"Nimet sahiplerine kutlu olsun ulaştıkları nimetler!" (Şiir).

Bu gibi sözleri söylemek ve duymak dahi bizim gibi şaşkınlara ganimettir.

"Bırakın teselli edelim kalplerimizi bu kuruntularla!" (Şiir).

Yine bilinmeli ki; namaz rütbesi âhiretteki ru'yet (Allah'ı görme) rütbesi gibidir.

Dünyada Allah Teâlâ'ya yaklaşmanın en nihâî noktası ancak namazdadır. Âhirette ki yaklaşmanın nihâî noktası ise ru'yetin kendisindedir.

Aynı şekilde diğer ibâdetler namaz için olan vesilelerdir; namaz ise maksatlardandır.

Selam ve muhabbetle.

---

icazet de aldı. Hazret-i İmam'dan bir sene sonra vefat eyledi." (Muhammed Hâşim Kışmî, Zubdetu'l-Makâmât (Berekât), çev. A. Faruk Meyân, s. 439, İstanbul 1980).

KELİME ANLAMI

137. ➢ : اَلْمَكْتُوبُ السَّابِعُ وَالثَّلاَثُونَ وَالْمِائَةُ Yüz otuz yedinci mektup اِلَى الْحَاجِّ خِضْرِ الْاَفْغَانِىِّ Hacı Hızır Afgânî'ye yazılmıştır *(Ne hakkındadır?)* فِى بَيَانِ عُلُوِّ شَأْنِ الصَّلاَةِ Namazın yüceliğinin açıklaması hakkındadır *(Öyle namaz ki;)* اَلْمَنُوطِ كَمَالُهَا Tam oluşu bağlı olan *(Neye?)* بِالْوُصُولِ Ulaşmaya (Nereye?) اِلَى نِهَايَةِ النِّهَايَةِ Sonun sonuna وَمَا يُنَاسِبُ ذَلِكَ Buna benzer şeylerden de bahseder ➢

وَصَلَ الْمَكْتُوبُ الْمَرْغُوبُ Değerli mektubunuz ulaştı وَاتَّضَحَ Açıklığa kavuştu *(Ne?)* مَا فِيهِ İçinde yazılanlar اِعْلَمْ Bil ki; اَنَّ الاِلْتِذَاذَ بِالْعِبَادَةِ Şüphesiz ibadetten zevk almak وَارْتِفَاعَ الْكُلْفَةِ Ve külfetin kalkması *(Neredeki?)* فِى اَدَائِهَا Onun yerine getirilmesindeki *(Nedir?)* مِنْ أَجَلِّ نِعَمِ اللهِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى Allah Sübhânehû ve Teâla'nın en büyük nîmetlerindendir خُصُوصًا Özellikle de فِى اَدَاءِ الصَّلاَةِ Namazın edası sırasında فَاِنَّهُ Zira o zevk لاَيَتَيَسَّرُ فِيهَا Namazda mümkün olmaz *(Kime?)* لِغَيْرِ الْمُنْتَهِى Manevi yolu tamamlamayana خُصُوصًا Özellikle *(Nerede olmaz?)* فِى اَدَاءِ الصَّلَوَاتِ الْفَرْضِيَّةِ Farz namazların edasında فَاِنَّ الاِبْتِدَاءَ Zira başlangıçta لاَالْتِذَاذَ فِيهِ Zevk alınmaz اِلاَّ بِالنَّوَافِلِ Nafilelerin dışında bir namazla وَأَمَّا فِى النِّهَايَةِ Sonda ise فَتَكُونُ Olur *(Ne?)* تِلْكَ النِّسْبَةُ Bu zevk alma ilişkisi *(Ne olur?)* مَنُوطَةً Bağlı *(Neye?)* بِالْفَرَائِضِ Farzlara وَيُرَى فِيهَا Ve sonda görülür *(Ne?)* اَلاِشْتِغَالُ بِالنَّوَافِلِ Nefilelerle meşgul olmak *(Ne olarak?)* تَعْطِيلاً Duraksama / hareketsizlik وَالْاَمْرُ الْعَظِيمُ Önemli olan *(Kime?)* لِلْمُنْتَهِى Manevi yolun sonundakine *(Nedir?)* هُوَ أَدَاءُ الْفَرَائِضِ Farzların edasıdır فَقَطْ Yalnızca ﴿ع﴾: Mısra: وَهَذِى سَعَادَاتٌ Bu saadetler تَكُونُ نَصِيبَ مَنْ Kimin nasibi olur acaba? وَيَنْبَغِى أَنْ يُعْلَمَ Bilinmesi gerekir ki; أَنَّ الاِلْتِذَاذَ Zevk alma اَلَّذِى Ki; يَحْصُلُ Gerçekleşiyor *(Ne zaman?)* حِينَ أَدَاءِ الصَّلاَةِ Namazı kılarken لاَحَظَّ لِلنَّفْسِ Nefsin payı yoktur *(Nerede?)* فِيهِ O zevkte اَصْلاً Kesinlikle بَلْ هِىَ Bilakis o *(Nedir?)* عَيْنُ ذَلِكَ الاِلْتِذَاذِ Zevkin aynısıdır *(Neredeki?)* فِى

الْبُكَاءِ وَالْحُزْنِ Ağlama ve hüzündeki سُبْحَانَ اللّٰهِ Sübhânellah! اَىُّ رُتْبَةٍ هٰذَا Bu, nasıl bir rütbedir böyle!.. ﴿ع﴾: Mısra: هَنِيئًا Afiyet olsun *(Kime?)* لِاَرْبَابِ النَّعِيمِ Nimet erbâbına *(Ne?)* نَعِيمُهَا Nimetleri وَالتَّكَلُّمُ Söylemek *(Neyi?)* بِمِثْلِ هٰذَا الْكَلَامِ Bu gibi sözleri وَسَمَاعُنَا اِيَّاهُ Ve onu duymamız اَيْضًا Aynı şekilde *(Nedir?)* غَنِيمَةٌ Ganîmettir *(Kime?)* لِاَمْثَالِنَا الْمُتَهَوِّسِينَ Bizim gibi şaşkınlara ﴿ع﴾: Mısra: دَعُونَا نُسَلِّ Bizi bırakın teselli edelim *(Nelerle?)* بِالْاَمَانِى Dileklerle *(Neyi?)* قُلُوبَنَا Kalplerimizi اَيْضًا وَاعْلَمْ Yine bil ki; اِنَّ رُتْبَةَ الصَّلَاةِ Şüphesiz namazın rütbesi *(Nedir?)* مِثْلُ رُتْبَةِ الرُّؤْيَةِ Allah'ı görme rütbesi gibidir *(Nerede?)* فِى الْآخِرَةِ Âhirette فَنِهَايَةُ الْقُرْبِ Allah'a yakınlığın son noktası *(Nerede?)* فِى الدُّنْيَا Dünyada اِنَّمَا هِىَ Ancak o *(Neredledir?)* فِى الصَّلَاةِ Namazdadır وَنِهَايَةُ الْقُرْبِ Ve yine yakınlığın son noktası *(Nerede?)* فِى الْآخِرَةِ Âhirette *(Neredededir?)* فِى عَيْنِ الرُّؤْيَةِ Görmenin kendisindedir وَاَيْضًا Yine اَنَّ سَائِرَ الْعِبَادَاتِ Muhakkak diğer ibadetler *(Nedirler?)* وَسَائِلُ لِلصَّلَاةِ Namaz için vesiledirler وَالصَّلَاةُ Namaz مِنَ الْمَقَاصِدِ Maksatlardandır وَالسَّلَامُ وَالْاِكْرَامُ Selam ve saygıyla...